

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/2/2010
Identifikačné číslo spisu:	7108205791
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Deák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:7108205791.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Košice, so sídlom v Košiciach, Popradská 78, zastúpenej JUDr. Marekom Gibom, advokátom v Trebišove, M. R. Štefánika 862, proti žalovanej LEOPARDEE SLOVENSKO s.r.o., so sídlom v Košiciach, Hroncova 5, o zaplatenie 1 130,91 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 13C 162/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Košice I z 19. januára 2009 č. k. 13C 162/2008-40, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyni náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“, resp. „súd“) rozsudkom z 19. januára 2009 č. k. 13C 162/2008-40 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 130,91 € spolu s 1 % mesačným úrokom z omeškania od 16. februára 2006 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni zároveň priznal náhradu trov konania 317,86 €, ktorú sumu uložil žalovanej zaplatiť právnomu zástupcovi žalobkyne do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd za preukázané, že žalovaná si nesplnila povinnosť podľa § 12 ods. 2 zákona č. 30/1992 Zb. o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore a stanov žalobkyne, keďže neuhradila žalobkyni členský príspevok za rok 2005 v sume 1 130,91 € (34 070Sk). Žalovanej preto uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni uvedenú sumu a vychádzajúc z toho, že pre prípad omeškania členov so zaplatením členských príspevkov žalobkyňa mala určenú zmluvnú pokutu, priznal žalobkyni aj požadovaný 1 % mesačný úrok z omeškania od 16. februára 2006 do zaplatenia. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal na základe podnetu žalovanej generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že súd pri doručovaní písomností určených do vlastných rúk žalovanej nepostupoval dôsledne podľa ustanovenia § 48 ods. 1 O.s.p. Zaujal názor, že súd po niekoľkonásobných neúspešných pokusoch o doručenie písomností žalovanej na adresu sídla

spoločnosti uvedenú v obchodnom registri mal písomnosti určené do vlastných rúk doručovať konateľke žalovanej na jej adresu uvedenú v obchodnom registri. Uviedol, že fikciu doručenia v zmysle ustanovenia § 48 ods. 2 O.s.p., ktorú súd pri doručovaní týchto písomností uplatnil, bolo možné použiť až v prípade ich neúspešného doručenia konateľke žalovanej. Ďalej namietal, že zákonu nezodpovedá ani pochybnosti vzbudzujúci postup súdu, ktorý považoval písomnosť doručovanú súdnym doručovateľom na základe jeho vyznačenia na obálke „Adresát neznámy“ bez ďalšieho za doručenie v zmysle fikcie doručenia podľa § 48 ods. 2 O.s.p., a to i napriek tomu, že súdu bolo z pojednávania známe, že žalovaná na adrese uvedenej v obchodnom registri žalobkyni poštu preberá. V tejto spojitosti poukázal na to, že žalobkyňa na pojednávaní predložila súdu písomnú predžalobnú výzvu adresovanú žalovanej 18. januára 2008, na ktorej sa nachádzala jej strojom písaná odpoveď. Skutočnosť, že žalovaná na adrese uvedenej v obchodnom registri sídli nepretržite najmenej od roku 2001 nasvedčuje podľa generálneho prokurátora nielen zmluva o nájme nebytových priestorov, ale aj bezproblémové doručovanie písomností žalovanej v ďalších konaniach inými súdmi. So zreteľom na uvedenú argumentáciu vyvodil, že opísaný postup okresného súdu bol nesprávny a žalovanej tak bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., nakoľko bolo jej znemožnené vyjadriť sa k žalobe, odoprela sa jej účasť na pojednávaní, nemohla označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a ani podať riadny opravný prostriedok proti napadnutému rozsudku.

Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení označila postup súdu za správny a navrhla mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Žalovaná sa s podaným mimoriadnym dovolaním v celom rozsahu stotožnila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.), pričom sa osobitne venoval prešetreniu, či generálny prokurátor v tejto právnej veci oprávnené podal mimoriadny opravný prostriedok.

Podľa ustanovenia § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Citované ustanovenie zákona generálnemu prokurátorovi priznáva procesné oprávnenie podať mimoriadne dovolanie vtedy, ak sú splnené okrem procesných podmienok aj v ňom stanovené procesné predpoklady na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

Generálny prokurátor môže teda podať mimoriadne dovolanie

- na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu,
- na základe zistenia, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon,
- ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu,
- ak túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Tieto predpoklady musia byť splnené kumulatívne (pozri dikciu ustanovenia § 243e ods. 1 in fine O.s.p.). To znamená, že ak uvedené zákonné predpoklady ako celok splnené nie sú, t.j. stačí, ak niektorý z nich chýba (okrem výnimky vyplývajúcej z ustanovenia § 243e ods. 4 O.s.p., že v prípadoch uvedených v § 35 ods. 1 a 2 O.s.p. má generálny prokurátor oprávnenie podať mimoriadne dovolanie aj bez podnetu), je treba mať za to, že generálny prokurátor nie je oprávnený podať tento mimoriadny opravný prostriedok; ak ho napriek tomu podá, dovolací súd ho musí odmietnuť.

Jedným z uvedených procesných predpokladov na podanie mimoriadneho dovolania je, že tento opravný prostriedok smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu. Ak tento zákonom požadovaný stav (predpoklad) splnený nie je, nemožno mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť (resp. vecne sa ním zaoberať) pre nedostatok jeho procesnej dôvodnosti; mimoriadne dovolanie za takejto situácie prípustné nie je (porovnaj k tomu aj poznámku uvedenú k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 22/2007 publikovanému v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2009, poznámku uvedenú k rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 170/2002 publikovanému v časopise Zo súdnej praxe pod č. 33/2004, ďalej dôvody v stanovisku občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré je uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 36/2008, a taktiež napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 20/2008, 4 M Cdo 18/2010 a 4 M Cdo 20/2011).

Právoplatnosť rozhodnutia súdu je kritériom, na ktorého základe opravné prostriedky ako inštitúty procesného práva sa rozdeľujú na dve skupiny a to na riadne opravné prostriedky a na mimoriadne opravné prostriedky. Riadny opravný prostriedok je taký, ktorým sa napadá rozhodnutie, ktoré ešte nenadobudlo právoplatnosť; mimoriadnym opravným prostriedkom sa napadá rozhodnutie, ktoré už právoplatnosť nadobudlo. Mimoriadne dovolanie (§ 243e až § 243j O.s.p.) patrí do druhej skupiny opravných prostriedkov, je opravným prostriedkom, ktorým za presne a prísne stanovených požiadaviek zákona je možné celkom výnimočne dosiahnuť prelomenie právoplatnosti rozhodnutia.

Keďže Občiansky súdny poriadok mimoriadne dovolanie umožňuje podať len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, dovolací súd sa zaoberal splnením tejto požiadavky zákona. Ide o obligatórnu povinnosť dovolacieho súdu; v danej veci potrebu tohto prešetrenia osobitne zvýraznil samotný obsah mimoriadneho dovolania tým, že spochybňuje u tohto rozsudku naplnenie fikcie doručenia v zmysle ustanovenia § 48 ods. 2 O.s.p.

Podľa § 158 ods. 2 O.s.p. rovnopis písomného vyhotovenia rozsudku sa doručuje účastníkom, prípadne ich zástupcom do vlastných rúk.

Podľa § 159 ods. 1 O.s.p. doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný.

Podľa § 45 ods. 1 prvej vety O.s.p. súd doručuje písomnosť sám alebo poštou.

Podľa § 48 ods. 1 O.s.p. písomnosti, ktoré sú určené orgánom alebo právnickým osobám, doručujú sa pracovníkom oprávneným za orgány alebo právnické osoby prijímať písomnosti. Ak ich niet, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať, ostatné písomnosti ktorémukoľvek ich pracovníkovi, ktorý písomnosti prijme.

Podľa § 48 ods. 2 O.s.p. ak nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie.

Základným predpokladom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku je jeho riadne doručenie účastníkom konania (§ 159 ods. 1 a § 158 ods. 2 O.s.p.). Ako vyplýva z obsahu spisu, okresný súd v prejednávanej veci v pri doručovaní rozsudku žalovanej uplatnil fikciu doručenia v zmysle § 48 ods. 2 O.s.p.

Právna fikcia doručenia - použitá aj v ustanovení § 48 ods. 2 O.s.p. - ako nástroj odmietnutia reality právom je nástrojom výnimočným. Aby fikcia doručenia mohla naplniť svoj účel (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, nie je súd oprávnený naplnenie fikcie doručenia konštatovať (porovnaj čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb.).

Z ustanovenia § 48 ods. 1 O.s.p. nevyplyva súdu povinnosť doručovať písomnosť, ktorá je určená právnickej osobe, mimo sídla právnickej osoby a to na adresu štatutárneho orgánu (konateľa). Ustanovenie § 48 ods. 1 O.s.p. nerieši otázku miesta doručovania, ale otázku oprávnenia preberať (prijímať) písomností, ktoré sú určené právnickým osobám, t.j. určuje podmienky účinnosti ich doručenia (prevzatia): podľa povahy doručovaných písomností (či ide o písomnosti určené do vlastných rúk alebo o ostatné písomnosti) vo vzťahu k vymedzeným kategóriám fyzických osôb - prijímateľov (pracovník oprávnený za právnickú osobu prijímať písomnosti; ten, kto je oprávnený za právnickú osobu konať; a ktorýkoľvek pracovník právnickej osoby, ktorý písomnosť prijme).

Pokiaľ ide o miesto doručovania, zo zákonnej úpravy doručovania právnickej osobe vychodí, že písomnosť (rozhodnutie) sa nedoručuje na adresu toho, kto je oprávnený za právnickú osobu konať (§ 48 ods. 1 O.s.p.), ale (iba) na adresu právnickej osoby (§ 48 ods. 2 O.s.p.). Ani v prípade, že nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa (§ 48 ods. 2 O.s.p.), súd nemá povinnosť písomnosť (ešte) doručovať na adresu osoby, ktorá je jej štatutárnym orgánom (konateľom).

Je preto mylný názor generálneho prokurátora, že fikciu doručenia napadnutého rozsudku v zmysle ustanovenia § 48 ods. 2 O.s.p. by bolo možné uplatniť až v prípade neúspešného doručenia do vlastných rúk konateľke žalovanej, t.j. že súd by mal povinnosť doručovať tejto konateľke na jej adresu uvedenú v obchodnom registri; takúto podmienku pre fikciu doručenia právnickej osobe zákon nestanovuje.

Z údajov na obálke nachádzajúcej sa na č. l. 45 súdneho spisu vyplýva, že mimoriadnym dovoľaním napadnutý rozsudok doručoval okresný súd žalovanej 11. marca 2009 prostredníctvom súdneho doručovateľa, a to na adresu žalovanej uvedenú v obchodnom registri, t. j. Hroncova 5, Košice. Okresný súd vychádzajúc z oznámenia (odtlačku pečiatky) „Adresát neznámy“ vyznačeného súdnym doručovateľom na rube obálky, mal za splnené podmienky na použitie fikcie doručenia podľa § 48 ods. 2 O.s.p. [na obálke sa síce nachádza nad odtlačkom časovej pečiatky (dátumovky) s dátumom 20. apríla 2009 rukou napísaný údaj: fikcia § 48 ods. 3 OSP, pri ktorom je nečitateľný podpis, zjavne sa však u odkazu na § 48 ods. 3 O.s.p. jedná len o zrejmu nesprávnosť, resp. chybu v písaní ohľadom čísla odseku, keďže žalovaná je právnickou osobou, nie fyzickou osobou - podnikateľom].

Generálny prokurátor poukazujúc na prílohy podnetu v mimoriadnom dovoľaní uviedol (okrem iného), že žalovaná má na adrese uvedenej v obchodnom registri prenajaté nebytové priestory, a tiež že v iných konaniach boli písomnosti iných súdov žalovanej na túto adresu bez akýchkoľvek problémov doručované.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že adresa sídla žalovanej uvedená v obchodnom registri: Hroncova 5 Košice 040 01 je vyznačená od 18. októbra 2000, čo znamená, že odo dňa zápisu žalovanej do obchodného registra sa jej adresa nezmenila. Zo zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 2009/031 uzavretej 10. decembra 2008 medzi OM SERVIS, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Hroncova 3 ako prenajímateľom a žalovanou ako nájomcom vyplýva, že zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú s účinnosťou od 1. januára 2009 na prenajaté nebytové priestory v Podnikateľskom centre na Hroncovej ulici č. 5 v Košiciach s tým, že zmluva o nájme nebytových priestorov č. 108/2001 zo dňa 31.08.2001 medzi spoločnosťou OM SERVIS, s.r.o. a žalovanou vrátane dodatkov týmto stráca platnosť.

Vychádzajúc z ďalších príloh podnetu si Najvyšší súd Slovenskej republiky vyžiadaval od Okresného súdu Bratislava V, Okresného súdu Spišská Nová Ves, Okresného súdu Trnava, Okresného súdu Košice I a JUDr. Marianny Vargovej, súdnej exekútorky so sídlom v Trebišove, Hviezdoslavova 1234/4, spisy z tých konaní, v ktorých bola účastníčkou žalovaná a ktoré prebiehali v rokoch 2008 a 2009. Pre účely posúdenia otázky, či žalovaná v rozhodnom období na uvedenej adrese zásielky riadne preberala, bol napokon použiteľný len spis súdnej exekútorky JUDr. Marianny Vargovej sp. zn. EX 149/09 (v exekučnej veci vedenej na Okresnom súde Košice I sa LEOPARDEE SLOVENSKO s.r.o. žiadna písomnosť zo súdu nedoručovala a v ostatných veciach mala táto spoločnosť zástupcu s plnomocenstvom na celé konanie). Z tohto spisu však Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že

žalovanej (ktorá v uvedenom konaní vystupovala ako povinná) bolo 31. júla 2009 na jej adresu uvedenú v obchodnom registri poštou do vlastných rúk doručené upovedomenie o začatí exekúcie (ktorá sa viedla práve na základe napadnutého rozsudku). Žalovaná na uvedenej adrese riadne preberala aj ostatné písomnosti súdnej exekútorky až do skončenia tohto exekučného konania. Na uvedenej adrese bolo žalovanej doručené (poštou) aj mimoriadne dovolanie podané v tejto právnej veci (1. marca 2010).

Podľa týchto zistení dovolacieho súdu teda žalovaná na adrese svojho sídla uvedenej v obchodnom registri odo dňa zápisu žalovanej do obchodného registra mala aj v čase doručovania napadnutého rozsudku prenajaté nebytové priestory a len s relatívne krátkym časovým odstupom jej bola v inom konaní písomnosť doručovaná poštou do vlastných rúk na túto adresu riadne doručená. Že u žalovanej nešlo o adresáta, ktorý je neznámy, a na adrese sídla uvedenej v obchodnom registri bolo možné jej doručiť písomnosť, potvrdzovala aj skutočnosť, na ktorú upozornil v mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor Slovenskej republiky a to, že žalobkyňa na pojednávaní predložila súdu písomnú predžalobnú výzvu adresovanú žalovanej 18. januára 2008, na ktorej sa nachádzala jej strojom písaná odpoveď. Tieto zásadné skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z obsahu preskúmaného listinného materiálu a viažu sa k adrese sídla žalovanej tak v dobe pred, ako aj v dobe po doručovaní súdnym doručovateľom, preukázali, že údaj „adresát neznámy“ vyznačený doručovateľom na rube obálky s napadnutým rozsudkom pre žalovanú, nie je správny (pravdivý). Zákonná podmienka pre uplatnenie fikcie doručenia podľa § 48 ods. 2 O.s.p. spočívajúca v nemožnosti doručenia písomnosti na adresu účastníka (žalovanej) uvedenú v obchodnom registri nebola preto v prejednávanej veci splnená.

To, že napadnutý rozsudok okresného súdu nebol žalovanej riadne doručený (fikciu doručenia v zmysle ustanovenia § 48 ods. 2 O.s.p. u tohto rozsudku nemožno konštatovať), znamená, že dosiaľ nenadobudol právoplatnosť (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Tomu potom zodpovedá záver o procesnej nemožnosti podania mimoriadneho dovolania a zároveň záver o procesnej možnosti žalovanej podať riadny opravný prostriedok (odvolanie) proti predmetnému rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov ustálil, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, preto mimoriadne dovolanie odmietol (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V zmysle § 148a ods. 2 O.s.p. povinnosť nahradiť trovy konania o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Žalobkyňa si náhradu trov konania neuplatnila, preto jej Najvyšší súd Slovenskej republiky náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznal (§ 243i ods. 2, § 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.